

A Rákosi-korszak – Iványi Lili 2021A

Magyarország a szovjet blokkba került → 1947: a választásokon csalások történtek; „kékcédulás választás”

1948/1949–1953: Rákosi-korszak

szovjet minta → osztályharc, elvi célok: a dolgozó nép hatalmának biztosítása, a kizsákmányolás / magántulajdon megszüntetése, a vagyoni egyenlőség elérése

pártállam

1948: **MKP+SZDP** → **Magyar Dolgozók Pártja** a diktatúra állampártja; 1956 → MSZMP

Központi Vezetőség; Politikai Bizottság; „trojka”/”négyesfogat” (**Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Farkas Mihály, Révai József**); **a párt élén: Rákosi első titkár**

civil szervezetek, többpártrendszer felszámolása → a pártok felszámolása utáni maradékok beolvadtak a **Magyar Függetlenségi Népfrontba** (1949; 1954-től Hazafias Népfront)

1949: első egypárti választás

1949: XX. tc.: alkotmány (szovjet alkotmány az alapja)

a társadalom „vezető ereje” az **MDP**

„minden hatalom a népé”

önkormányzat felszámolása → **tanácsrendszer**

gazdaság **államosítása** (bankok, üzemek stb.)

egyházak megtörése (**egyházakat és egyházi személyeket ellenségeknek állították be**) → **iskolák államosítása**

(fő ellenség: katolikus egyház)

Államvédelmi Osztály (ÁVO; a kommunista párt államvédelmi (terror)szervezete, kezdetben a BM alatt) → Államvédelmi Hatóság (ÁVH) (1948)

vezetője: **Péter Gábor**; létrehozó: Rajk László

terror (egész társadalmi csoportok ellen irányult; alapvető **szabadságjogok semmibe vétele**; vagyoni egyenlőség elérése)

ellenzéki pártok felszámolása

gyanús személyek megfigyelése

fekete autó; „csengőfrász”

internálások/internálótáborok (Budapestről vidékre; pl. korábbi tisztségviselőket; pl. Kistarcsa)

büntetőtáborok (Recsk – köfajtás)

Koncepciós perek (pl.: Mindszenty József, Rajk László, Kádár János + kisemberek) terrorral kicsikart vallomásokkal

Gazdaság

tervezőgazdálkodás (Országos Tervhivatal) → 1948-ban elindul az első hároméves terv

„A vas és acél országa”

szovjet példa

nehézipar fejlesztése (korszerűtlen, alacsony hatékonyságú ipart hoztak létre)

(a harmadik világháborúra készültek)

önellátásra törekvés, **belső források használata**

kollektivizálás (cél: a parasztság megtörése)

parasztság **adóinak emelése**, beszolgáltatás mennyiségének növelése

padlóössprés (elvették a vetőmagot)

kuláknak nyilvánítás (gazdag paraszt)

magángazdaságok felszámolása

TSZ/teészesítés = termelőszövetkezet; mezőgazdasági kistermelők „önkéntes” társulása (erőszakos) → termelés visszaesik (igazából a Kádár-korszakban lesz sikeres)

az életszínvonal süllyed

Kultúrpolitika és személyi kultusz

a párt irányítása alatt van a kultúra (Révai József) → **értelmiségiek megfélemlítése**

párt által az élre állított kutatók és művészek

Sztálin és Rákosi Mátyás dicsőítése (szobrok, képek, versek)

Rákosi bukása → az „új szakasz politikája” (1953–55)

1953: **Sztálin meghal** → **Hruscsov** → sztálinizmus visszaszorítása → magyar vezetésnek javítania kell a hibáin (személyi kultusz, kulákliszták, erőltetett iparosítás)

Rákosi marad a párt élén, de Nagy Imre a miniszterelnök (1953–55) → pl. Recsk bezárása, iparfejlesztési politika korrigálása, csökken a termelés túlhajszolása

Népesedés – Ratkó (Anna)-korszak (1950-es évek; 1956-ig):

abortusztilalom + gyermektelenségi adó → cél: népességnövekedés → „ratkó-bébik”